

899.963-1
6-392

საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის შოთა რუსთაველის
სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ხელნაწერის უფლებით

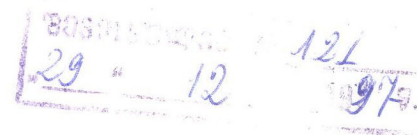
ნაზი უშანგის ასული ხელაია

გალაკტიონის ლექსის მუსიკა

10.01.01 ქართული ლიტერატურა

ავტორეფერატი

ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორის
ხარისხის მოსაპოვებლად.

ტირაჟი 80

თბილისი - 1997 წ.

ნაზი უშანგის ასული ხელაია

გალაკტიონის ლექსის მუსიკა

10.01.01 ქართული ლიტერატურა

ავტორეფერატი

ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორის
ხარისხის მოსაპოვებლად.

თბილისი - 1997 წ.

899-962-1 1593
6-392 ხელაია ნ.
გალაკტიონის ლექსის მუსიკა

1593

ნაშრომი შესრულებულია ნ. მუსხელიშვილის სახელობის ქუთაისის სახელმწიფო ტექნიკური უნივერსიტეტის ქართული ენისა და ლიტერატურის ისტორიის კათედრაზე.

ექსპერტი
ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი პროფესორი
აკაკი ხინთიბიძე

ოფიციალური ოპონენტები

1. სიგუა ს. - ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი
2. გაჩეჩილაძე გ. - ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი
3. სორდია ლ. - ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი პროფესორი

წამყვანი ორგანიზაცია:

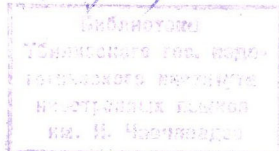
ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

დისერტაციის დაცვა შედგება 1998 წლის „21“ „**ანგარი**“, „**ელა**“ - საათზე შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის სადისერტაციო საბჭოს (P 10-01. C. № 3) სხდომაზე.

მისამართი: 380008. ქ. თბილისი მ. კოსტავას ქუჩა № 5 დისერტაციის გაცნობა შეიძლება ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის ბიბლიოთეკაში.

ავტორეფერატი დაგზავნილია 1997 წლის „19“ „**ფეხმძაღს**“

სადისერტაციო საბჭოს სწავლული მდივანი
ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატი **მ. მანუჩი** (ა. არაბული).

ნაშრომის ზოგადი დახასიათება

ნაშრომის აქტუალობა და მიზანდასახულობაა გალაკტიონის ლექსის მუსიკალობის კვლევა, რომ ეს მუსიკალობა ჩადებულია გალაკტიონის საოცარი ხმოვანების ლექსთა როგორც ფორმაში, ისე მის შინაარსში, რომ სწორედ ლექსის ფორმისა და შინაარსის ჟღერადობით იქმნება იდუმალი ჰარმონია, რომ ის განუმეორებელ შთაბეჭდილებას ახდენს მკითხველის ფსიქიკაზე და მას განუზომელ ესთეტიკურ ტკბობას ანიჭებს.

გალაკტიონის ლექსთა მუსიკალობის პრობლემა თავისთავად მრავალ ახალ საკითხსა და მიმართებას გვაძლევს, ქართულ და შეიძლება მსოფლიო ლექსთმცოდნეობაშიც. მისი ლექსის ხმოვანება, მის მიერ აღქმული სიცოცხლის, ცხოვრებისა და ხელოვნების ჰარმონია და მელოდია არათუ ლექსის, მთელი სამყაროს განუმეორებელ მუსიკას ქმნის და „მსოფლიო ორკესტრის“ რეგისტრში ყალიბდება. „მსოფლიო ორკესტრის“ ღირიჟორი თამადად შემართავს ჯოხს და მისი ძალისხმევით თითქმის მთელი სულგანაბრებული სამყარო ელის თავისუფლების ხმით აბობოქრება. პოეტი კი „ის დანდობილად იღებს ჭიანჭურს და სასახლეებს ჰაერში მოდებს, რომ მხარეები შეაჭიანოს და ლეგენდები შორით ისმოდეს“. გალაკტიონის ლექსის მუსიკის მითი და ლეგენდა საქართველოს მფეთქავი სიცოცხლის ნერვის ბოლო აკორდამდე იხმინებს. „კოსმიური, ერთადერთი მძლავრი მუსიკა...“, რომლის ყველა გრძლიობის ნოტი, ყველა ოქტავა, მთელი კლავიატურა გალაკტიონის გრძნულ ლექსში ჩაიღვარა უკვდავ ჰანგად და მელოდიად, ისეთ ჰარმონიას ქმნის, რომ „მესმის მძაფრი ძვერა გულთა და დაყრუვდა სმენა“. ხანგრძლივი დაკვირვების შემდეგ გალაკტიონის მკითხველი ირწმუნებს, რომ მისი ლექსის გენიალობა, საოცარ, ჯადოსნურ მუსიკაში დევს. ეს მუსიკა კი თავისთავად ქართული ხალხური და კლასიკური ლექსის სათავეებიდან გადმოქუხს, ერთვის და ესისხლბორცება მსოფლიო ლექსის სრულქმნილ ჰანგს და ახალ, უზენაეს ხმოვანებას გვაზიარებს. „საქართველოში ჰანგთა ხანდაზმას“ ადრიდანვე ეზიარა პოეტის სული და ადრიდანვე „ტიროდა მისი მუსიკალური და გადარევის ეფემერები“, მაგრამ როდესაც „მსოფლიო, მსოფლიო მუსიკას“ შეესისხლბორცა იგი „... თითოეული მისი კონცერტი „ეფემერისას ჰგავდა ფანტაზმას“. და როდესაც გალაკტიონის ქართულ და მსოფლიო ჰანგთა შერწყმაზე ვსაუბრობთ, არ უნდა დავივიწყოთ უფრო მაღალი რეგისტრის შერწყმაც მიწიერი ცხოვრების ხმოვანებისა და ზეციურ ჰანგთ გრძნობასა და ცნობიერებაში გამთლიანებისა... მსოფლიო მუსიკას — ზეგარდმო, სიმთა ჟღერაც ერწყის და ასე იქნება გალაკტიონის პოეზიაში „მსოფლიო ორკესტრის“